

ARNE-PENSION ØGER MARGINALSKAT PÅ PENSIONS AFKAST TIL OVER 100 PCT.

27-08-2020

AF CHEFØKONOM MADRS LUNDBY HANSEN (21 23 79 52) OG CHEFKONSULENT CARL-CHRISTIAN HEIBERG

S-regeringen har lanceret sit forslag til Arne-pension, der giver mulighed for at trække sig tilbage op til 3 år før folkepensionsalderen. Ydelsen på Arne-pension er 13.500 kr. om måneden før skat. Den årlige ydelse reduceres imidlertid med 4 pct. af den del af pensionsformuen, som overstiger 2 mio. kr. Når ydelsen på Arne-pension reduceres i takt med, at pensionsformuen vokser, bliver det mindre attraktivt at spare op til pension.

- En 60-årig som skal 3 år på Arne-pension med en pensionsformue over 2 mio. kr. vil have en marginalsat på pensionsafkast på 105 pct. Han bliver altså fattigere af at spare op.
- Problemet er, at jo mere man sparer op på privat pension, jo mindre får man i Arne-pension.
- Pensionsafkastet udhules altså af aftrapningen af Arne-pensionen. Derudover er der aftrapning af pensionstillæg, pensionsafkastskat og inflation.
- En 58-årig, der vil på Arne-pension i 3 år, har en marginalsat på 97 pct. af pensionsafkastet.
- Forslaget risikerer at erodere opbakningen til vores private pensionssystem, som er meget vigtig for dansk økonomi.

Sammensat marginal realbeskatning af afkastet på pensionsindbetalinger med 3 år på Arne-pension, pct.

Indbetalingstidspunkt (antal år før folkepensionsalderen)	Nuværende regler	Arne-pension
7	80	105
8	77	101
9	74	97
10	72	93
11	70	90
12	68	87
13	66	85
14	65	82
15	63	80

Kilde: CEPOS-beregninger

S-regeringen har lanceret sit forslag til Arne-pension, der giver mulighed for at trække sig tilbage op til 3 år før folkepensionsalderen. Ydelsen på Arne-pension er 13.550 kr. om måneden før skat. Det er på niveau med folkepensionens grundbeløb plus pensionstillæg for en enlig. Man skal have mindst 42 års anciennitet på arbejdsmarkedet, når man fylder 61 år for at få ret til Arne-pension.

Forslaget trækker raske personer ud af arbejdsmarkedet, hvilket reducerer arbejdsudbuddet med 9.000 personer ifølge regeringen. Desuden reduceres tilskyndelsen til at uddanne sig. Derudover har ordningen en negativ effekt på incitamentet til at spare op på en pensionsordning. Det skyldes, at ydelsen reduceres, når den private pensionsformue runder 2 mio. kr.

Dette notat analyserer, hvorledes og i hvilket omfang tilskyndelsen til privat pensionsopsparing reduceres. Konklusionen er, at Arne-pension i nogle tilfælde øger marginalskatten på afkastet af pensionsindskud til over 100 pct. Man kan altså blive fattigere af at spare op.

SAMSPILSPROBLEMET

De offentlige overførselsindkomster til pensionister udgør i alt over 100 mia. kr. og er dermed en af de største udgifter på det offentlige budget. I et forsøg på at holde de offentlige udgifter nede, er systemet indrettet, så det ikke er alle som får de maksimale ydelser. Ydelserne aftrappes nemlig i forhold til størrelsen på de private pensionsudbetalinger. Jo mere man sparer op på en pensionsordning, desto mindre får man i offentlige ydelser. Det gælder for pensionstillægget, boligydelsen, ældrecheck, personligt tillæg, helbredstillæg, nedslag i ejendomsværdiskatten og mediechecken. *Appendiks 2* gennemgår de specifikke regler for aftrapning af de enkelte ydelser.

Indkomstaftapningen gør systemet meget kompliceret. Desuden bliver det mindre attraktivt at spare op på en pensionsordning - det såkaldte samspilsproblem. Hvis folk reagerer på samspilsproblemet og reducerer deres private pensionsopsparing, får de mindre udbetalt i private pensioner og har dermed ret til større offentlige ydelser, hvilket får de offentlige udgifter til at stige. Systemet bider så at sige sig selv i halen.

Da langt den overvejende del af pensionsopsparingen foregår via arbejdsmarkedspensioner, hvor folk ikke har et reelt valg, kunne man argumentere for, at det ikke gør noget, hvis der er et begrænset incitament til at spare op på en pensionsordning.

Men hvis samspilsproblemet bliver for stort, vil det underminere støtten til arbejdsmarkedspensionerne. Vi har i de senere år allerede set, at overenskomsterne på arbejdsmarkedet har indført og udvidet fritvalgsordningen, som gør det muligt at reducere sine arbejdsmarkedspensionsindbetalinger.

I de senere år har samspilsproblemet været så stort, at forrentningen af pensionsindbetalinger foretaget tæt på pensionsalderen ofte blev beskattet med 135 pct. og derover. Det vil sige, at man fik mindre udbetalt, end man satte ind. Man blev rent faktisk fattigere af at spare op på en pensionsordning.

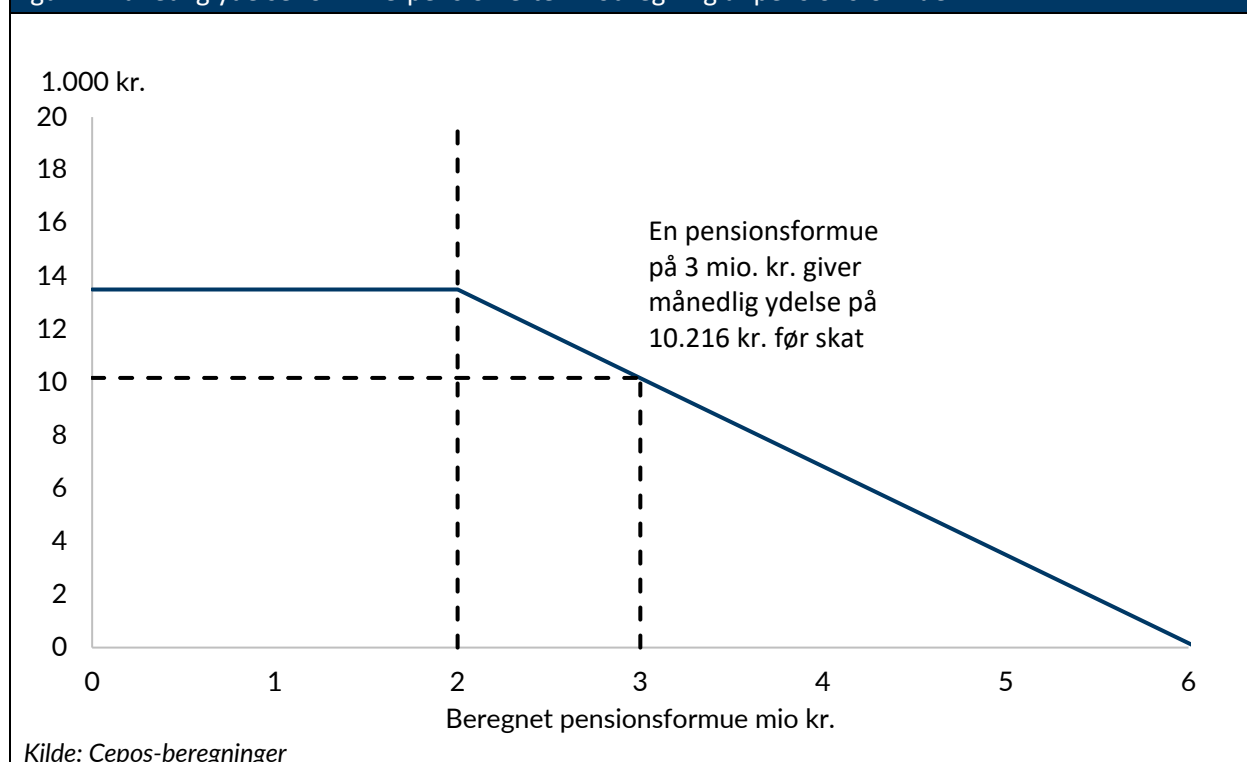
Det fik Løkke-Rasmussens regering til i 2018 at indføre et pensionsfradrag i indkomstkatten, som voksede jo mere man indbetalte på en pensionsordning. Indførslen af pensionsfradraget betød, at marginals-katten på pensionsafkast i de fleste tilfælde maksimalt kunne være omkring 80 pct. Derved kom beskatningen af pensionsopsparing ned på niveau med beskatningen af andre former for opsparing. Niveaulet er dog stadig meget højt.

Hvis regeringens forslag til Arne-pension gennemføres, kommer vi tilbage til en situation, hvor et betydeligt antal personer vil have en marginals-kat på over 100 pct.

MODREGNING AF PENSIONSFORMUE I ARNE-PENSION

Den årlige ydelse fra Arne-pension reduceres med 4 pct. af den del af pensionsformuen som overstiger 2 mio. kr.¹ Det betyder fx at hvis man har et pensionsdepot på 3 mio. kr., så falder den årlige ydelse med 40.000 kr. (svarende til, at den månedlige ydelse reduceres med 3.333 kr. til i alt 10.216 kr. før skat). Ved en pensionsformue på knap 6,1 mio. kr. er hele ydelsen aftrappet og man kan derfor ikke få Arne-pension.

Figur 1 Månedlig ydelse for Arne-pension efter modregning af pensionsformue

¹ De specifikke regler for aftrapping er mere komplicerede, da de skal tage højde for de forskellige pensionsformer, men svarer groft sagt til en aftrapping på 4 pct. Se appendiks 3 for en detaljeret beskrivelse af aftrappingsreglerne.

Når ydelsen på Arne-pension reduceres i takt med, at pensionsformuen vokser (så længe den er over 2 mio. kr.), får man mindre ud af at spare op på en pensionsordning, hvis man skal på Arne-pension. En del af afkastet af pensionsindbetalingerne bliver dermed spist op af modregningen i Arne-pension.

MARGINALSKAT IGEN OVER 100 PCT.

Som udgangspunkt beskattes afkastet fra pensionsopsparring med 15,3 pct. (PAL-skat). Men når pensionen udbetales, kan det som nævnt føre til aftrapning i en række ydelser. F.eks. reduceres folkepensionens pensionstillæg med godt 30 pct. for hver krone man får udbetalt fra sin private pensionsordning, mens boligydelsen reduceres med 22,5 pct. Dertil kommer, at inflationen spiser en del af afkastet. Og hertil skal vi nu tillægge modregning i Arne-pension, såfremt regeringens udspil bliver gennemført.

Den reale marginale afkastskat på pensionsindskud måler groft sagt, hvor stor en del af afkastet på ens pensionsopsparring man mister som følge af skatter og modregning i andre ydelser. Generelt er det sådan, at jo tættere på pensionsalderen indbetalingerne foretages, desto større er marginalskatten. Hvis marginalskatten er over 100 pct., betyder det, at man får mindre udbetalt, end man sætter ind på pensionskontoen. Man bliver fattigere af at spare op til pension.

I det følgende antages, at de personer som skal på Arne-pension også vil opleve modregning i pensionstillægget, når de bliver folkepensionist. Det vil være tilfældet for langt de fleste som skal på Arne-pension. Hvis vi også tog højde for aftrapningen i de andre ydelser man kan få som folkepensionist, ville marginalskatterne blive endnu højere.

Indbetalinger til aldersopsparring medfører ingen modregning i pensionstillægget. Man kan imidlertid kun indbetale op til 5.300 kr. årligt på en aldersopsparring, så længe der er mere end 5 år til folkepensionsalderen. Derfor er det velbegrundet at antage, at den marginale indbetaling til pension ikke er på en alderspension men derimod på en livrente eller ratepension, når man ser på personer med mere end 5 år til folkepensionsalderen. Og disse pensionsformer modregnes i både Arne-pension og pensionstillæg.

Hvis der er mindre end 5 år til folkepensionsalderen, kan man indskyde op til 50.200 kr. årligt.

Med Arne-pension kommer marginalbeskatningen af afkastet på pensionsindbetalinger igen tæt på eller over 100 pct. for en del af dem, som forventer at gå på Arne-pension. Hvis man indbetaler på en pensionsordning 7 år før folkepensionsalderen, fx en enlig 60-årig i 2020, og skal på Arne-pension i 3 år, vil man blive fattigere af at sætte penge ind på en pensionskonto. Det skyldes at marginalskatten på afkastet bliver på 105 pct. Med de nuværende regler (dvs. ingen Arne-pension) er marginalskatten 80 pct.

Hvis man i stedet ser på en 59-årig i 2020 (8 år før folkepensionsalderen), som har en marginalskat på 77 pct. i dag, vil Arne-pension øge marginalskatten til 101 pct. Og helt tilbage til 11 år

før folkepensionsalderen, er marginals-katten stadig 90 pct. med den nye Arne-pension, jf. tabel 1.

Tabel 1. Sammensat marginal realbeskatning af afkastet på pensionsindbetalinger med 3 år på Arne-pension, pct.

Indbetalingstidspunkt (antal år før folkepensi- onsalderen)	Nuværende regler	Tidlig pen- sion
7	80	105
8	77	101
9	74	97
10	72	93
11	70	90
12	68	87
13	66	85
14	65	82
15	63	80

Kilde: CEPOS-beregninger

Det er ikke alle som får adgang til Arne-pension, som kan få alle 3 år. Hvis man kun har 43 års anciennitet på arbejdsmarkedet, har man ret til 2 år på Arne-pension, mens man har ret til 1 år hvis ancienniteten er 42 år. Hvis man kun skal på Arne-pension i et eller to år, bliver effekten på den marginale afkastskat på pensionsindskud mindre end angivet i tabel 1. Det skyldes, at pensionsformuen kun giver anledning til aftrapning i et eller to år. Det samlede tab i Arne-pensionsydelse sfa. pensionsformue bliver altså mindre.

En enlig 60-årig som skal på Arne-pension i 2 år, får forhøjet sin marginals-kat fra 80 pct. til 94 pct. pga. Arne-pension. For de 59-årige som har adgang til 2 år på Arne-pension, er marginalskatten 90 pct., hvilket stadig er tæt på et konfiskatorisk højt niveau, jf. tabel 2.

Tabel 2. Marginals-kat, Betydning af antal år på Arne-pension, pct.

Indbetalingstidspunkt (antal år før folkepensionsalder)	Antal år på tidlig pension		
	1	2	3
7	83	94	105
8	79	90	101
9	76	86	97
10	74	83	93
11	71	81	90
12	69	78	87
13	67	76	84
14	66	74	82
15	64	72	80

Kilde: CEPOS-beregninger.

CEPOS har ikke adgang til tilstrækkelige data til at opgøre, hvor mange som kommer på Arne-pension, og som samtidig har en formue over 2 mio. kr. Det er ikke lykkedes at få tallet oplyst af Finansministeriet.

Det fremgår af materialet fra Finansministeriet, at en tredjedel af dem som er *berettiget* til Arne-pension, har en formue på over 2 mio. kr.

Boks 1. Beregningsmetode

Den reale sammensatte marginalskat på afkastet af pensionsindbetalinger angiver, hvor stor en del af markedsafkastet (målt reelt efter inflation) fra en ekstra pensionsindbetaling, som forsvinder som følge af skat og modregning i pensionstillæg og Arne-pension.

Den beregnes ved hjælp af den interne rentes metode. En pensionsindbetaling giver anledning til en betalingsstrøm – først sætter man nogle penge ind på en pensionsordning og senere får man nogle udbetalinger. Metoden går ud på at finde den nominelle diskonteringsrente (den interne rente) som gør, at udbetalingerne korrigeret for skat og modregning i offentlige ydelser har præcis samme værdi som indbetalingerne.

Den nominelle diskonteringsrente omregnes til en real diskonteringsrente ved at korrigere for inflation. Denne reale diskonteringsrente sammenlignes herefter med markedsafkastet korrigeret for inflation.

Hvis fx den reale diskonteringsrente er halvt så stor som markedsafkastet korrigeret for inflation er marginalskatten 50 pct. Hvis den reale diskonteringsrente er negativ, er marginalskatten over 100 pct.

APPENDIKS 1. HVEM HAR RET TIL ARNE-PENSION

Udspillet indebærer, at man kan gå på Arne-pension 3 år før folkepensionsalderen, såfremt man har 44 års anciennitet på arbejdsmarkedet som 61-årig. Med 43 års anciennitet kan man gå på Arne-pension 2 år før folkepensionsalderen, og med 42- års anciennitet kan man trække sig tilbage et år før.

Alderen for Arne-pension stiger i takt med at folkepensionsalderen stiger som følge af levetidsindekseringen. Fx kan de personer, som er født i 1957, gå på folkepension i 2024 som 67-årige og på Arne-pension i 2021 som 64-årige. Personer født i 1965 kan derimod først gå på folkepension som 68-årige, og skal derfor være 65 år før de kan gå på Arne-pension.

Kravet til anciennitet og tidspunktet ancienniteten måles på stiger ligeledes med pensionsalderen. For at få 3 år på Arne-pension skal årgang 1957 have 44 års anciennitet på

arbejdsmarkedet som 61-årige, mens årgang 1965 skal have 45 års anciennitet som 62-årige for at få adgang til 3 år på Arne-pension.

Tabel A1. Anciennitetskrav, opgørelsesalder, Arne-pensionsalder og folkepensionsalder for årgang 1955-1970

Personer født i	Anciennitetskrav	Opgørelsesalder	Tidlig pensionsalder	Folkepensionsalder
	Krav til tid på arbejdsmarkedet for ret til 1, 2 eller 3 års Arne-pension	Alder hvor tid på arbejdsmarkedet opgøres	Alder og År ved tidligst mulige overgang til Arne-pension	
1955:2	42*	61	66*	67
1956	42, 43*	61	65*	67
1957	42, 43, 44*	61	64*	67
1958	42, 43, 44	61	64	67
1959	42, 43, 44	61	64	67
1960	42, 43, 44	61	64	67
1961	42, 43, 44	61	64	67
1962	42, 43, 44	61	64	67
1963	42, 43, 44	61	65	68
1964	42, 43, 44	61	65	68
1965	43, 44, 45	62	65	68
1966	43, 44, 45	62	65	68
1967	43, 44, 45	62	66	69
1968	43, 44, 45	62	66	69
1969	44, 45, 46	63	66	69
1970	44, 45, 46	63	66	69
Senere	Følger levetidsindekseringen	6 år før folkepensionsalderen	3 år før folkepensionsalderen	Levetidsindekseres

Kilde: Finansministeriet

APPENDIKS 2. OFFENTLIGE YDELSER TIL PENSIONISTER SOM AFTRAPPES

Pensionstillæg

Pensionstillægget aftrappes for den del af indkomstgrundlaget, som overstiger et fastsat bundfradrag på ca. 85.500 kr. for enlige og 42.900 for gifte. Aftrappingsprocenten er 30,9 pct. for enlige og 32 pct. for gifte.

Ældrecheck, personligt tillæg, helbredstillæg og mediecheck

Både den supplerende pensionsydelse (ældrecheck), det personlige tillæg og helbredstillægget reguleres ud fra den personlig tillægsprocent. Tillægsprocenten er som udgangspunkt 100 pct., men sænkes med 1 procentpoint for hver 529 kr., som indkomstgrundlaget overstiger bundfradraget på 35.800 kr. (71.000 kr. for par).

Det beløb man får i ældrecheck, personligt tillæg og helbredstillæg er tillægsprocenten gange den maksimale sats.

Folkepensionister med en personlig tillægsprocent på 100 pct. får en skattepligtig mediecheck på 478 kr.

Boligydelse

Boligydelser aftrappes ud fra husstandens samlede indkomst. I aftrapningsgrundlaget indgår et formuetillæg ud over indkomstgrundlaget. Formuetillægget udgør 10 procent af den del af formuen, der overstiger 882.300 kr., og 20 procent af den del af formuen, som overstiger ca. 1,8 mio. kr. Boligydelser aftrappes med 22,5 procent af den del af aftrapningsgrundlaget, som overstiger 167.600 kr.

Nedslag i ejendomsværdiskatten

Ejendomsværdiskatten nedsættes med 0,4 procent af ejendomsværdien for pensionister. Nedsættelsen er dog maks. på 6.000 kr. for ejerboliger, mens det maksimale nedslag er på 2.000 kr. for sommerhuse. Der aftrappes med 5 pct. af den del af indkomstgrundlaget, som overstiger 199.600 kr. for enlige og 307.100 kr. for ægtepar.

APPENDIKS 3. MODREGNINGSREGLER FOR ARNE-PENSION

Pensionsformuen opgøres $\frac{1}{2}$ år før den tidligste mulighed for at overgå til Arne-pension, dvs. når man er $63\frac{1}{2}$ år, hvis folkepensionsalderen er 67. I praksis aftrappes Arne-pension med 4 pct. af den del af pensionsformuen som på opgørelsestidspunktet overstiger 2 mio. kr., men den faktiske beregning er lidt mere kompliceret.

Beregningsgrundlaget er 5 pct. af ens pensionsdepoter (rate- og kapitalpensioner) plus 80 pct. af udbetalingsværdien af livrenter.

Nedsættelsesgrundlaget er lig beregningsgrundlaget fratrukket 100.000 kr.

Herefter kan aftrapningen beregnes som 80 pct. af beregningsgrundlaget. Den udbetalte ydelse kan herefter beregnes som 162.600 – aftrapningen.

Boks A1. Regneeksempel

Anne har en ratepension med depotværdi på 3 mio. kr. og en livrente med en årlig udbetalingsværdi på 100.000 kr.

Ratepension: 5 pct. af 3 mio. kr. = 150.000 kr.

Livrente: 80 pct. af 100.000 kr. = 80.000 kr.

Beregningsgrundlag = 150.000 kr. + 80.000 kr. = 230.000 kr.

Bundfradrag = 100.000 kr.

Nedsættelsesgrundlag = 230.000 kr. – 100.000 kr. = 130.000 kr.

Nedsættelse af ydelse = 80 pct. af 130.000 kr. = 104.000 kr.

Anne vil altså kunne få 162.600 kr. – 104.000 kr. = 58.500 kr. i Arne-pension.

APPENDIKS 4. BEREGNINGSMETODE

Den reale sammensatte marginalskat på afkastet af pensionsindbetalinger angiver, hvor stor en del af markedsafkastet (målt realt efter inflation) fra en ekstra pensionsindbetaling, som forsvinder som følge af skat og modregning i pensionstillæg og Arne-pension.

Den beregnes ved hjælp af den interne rentes metode. En pensionsindbetaling giver anledning til en betalingsstrøm – først sætter man nogle penge ind på en pensionsordning og senere får man nogle udbetalinger. Metoden går ud på at finde den nominelle diskonteringsrente (den interne rente) som gør, at udbetalingerne korrigeret for skat og modregning i offentlige ydelser har præcis samme værdi som indbetalingerne.

Den nominelle diskonteringsrente omregnes til en real diskonteringsrente ved at korrigere for inflation. Denne reale diskonteringsrente sammenlignes herefter med markedsafkastet korrigeret for inflation.

Hvis f.x. den reale diskonteringsrente er halvt så stor som markedsafkastet korrigeret for inflation er marginalskatten 50 pct. Hvis den reale diskonteringsrente er negativ, er marginalskatten over 100 pct.